

"Räntan höjs fyra gånger i år"

2007-06-18: [Gunnar Örn](#)

I morgon, tisdag, lägger Stefan Ingves och hans kolleger i Riksbankens direktion fast en ny räntebana för de kommande åren.

För att hålla inflationen i schack krävs det fyra höjningar bara i år till 4,25 procent. Det anser en majoritet av medlemmarna i DI:s "skuggdirektion".

► Gunnar
Örn

Inflationen i maj var oväntat låg. "Men det handlar mest om tillfälliga faktorer", säger Cecilia Hermansson, som är ny ledamot i skuggdirektionen.

Foto: Jack Mikrut

DI:s skuggdirektion, från vänster Villy Bergström, Cecilia Hermansson, Lars Calmfors, Klas Eklund och Lena Hagman.

”Det viktiga är att titta framåt, och då är de flesta bedömare eniga om att inflationen kommer att överstiga 2-procentsmålet på ett par års sikt.”

Enligt de fem ränteexperterna i DI:s skuggdirektion finns det flera orsaker till att inflationshotet ökat de senaste månaderna.

Världskonjunkturen har blivit starkare samtidigt som kronan har blivit svagare.

Lönerna ökar snabbare medan produktionen per arbetad timme ökar långsammare eller inte alls.

Arbetslösheten sjunker snabbare än väntat, men det går trögare att få ut folk på arbetsmarknaden. Stora skattesänkningar väntas också höja inflationstrycket, särskilt på fastighetsmarknaden.

”Netto tror jag att inflationsrisken är högre än den var i februari”, säger Klas Eklund.

”Därtill kommer lokala löneförhandlingar som inte riktigt kommit igång än” säger Villy Bergström.

”Det blir ett verkligt test på industriavtalet, om det verkligen definierat bort löneglidning. Jag tvivlar. Kirunakillarna skulle ha 4000 i månaden för att det var så höga vinster i LKAB.”

Lars Calmfors tror att regeringens åtgärder också spelat in.

”Det har ju funnits uppenbara politiska skäl för facket, särskilt då på LO-sidan, att kompensera sina medlemmar för effekterna av regeringens arbetsmarknadsreformer, till exempel den lägre arbetslöshetsersättningen.”

Tanken med reformerna är att få ut fler människor på arbetsmarknaden och att öka rörligheten bland dem som redan finns där.

”Vad gäller matchningen på arbetsmarknaden är det ett problem att man dragit ned så mycket på Ams möjligheter att hjälpa till”, säger Villy Bergström.

”Det kan visa sig vara ett strukturellt misstag när man drar ned programmen.”

Lena Hagman varnar för att tillväxten i svensk ekonomi håller på att mattas av samtidigt som inflationsstrycket stiger.

”Jag tror det har att göra med att man investerat för lite i ny kapacitet.”

Enligt TCO:s chefsekonom kommer de ökade investeringarna i ny kapacitet alldeles för sent.

”**Nu framöver är** det kapacitetsbristen som kommer att driva upp kostnaderna, löneglidningen och inflationen”, säger hon.

Skuggdirektionen är helt enig om att Riksbanken måste höja räntan med en kvarts procentenhet nu i juni och med lika mycket i september.

Däremot har de inte samma syn på behovet av framtida höjningar.

Lars Calmfors, Lena Hagman och Klas Eklund vill ha sammanlagt fyra höjningar före årsskiftet, medan Villy Bergström och Cecilia Hermansson nöjer sig med tre. Den sjätte ledamoten, Erik Thedéen, deltog inte i mötet.

Flera ledamöter i skuggdirektionen ifrågasätter också om det är rimligt att göra prognoser för så lång tid framåt som tre år, som Riksbanken gjorde i sin senaste penningpolitiska rapport.

”**Det tycker jag** är meningslöst. Att göra en prognos till juni 2009 är illa nog”, säger Villy Bergström.

”**Att göra en** prognos för räntan år 2010 är fullständigt meningslöst”, instämmer Lars Calmfors.

”**Räntan då ska** ju baseras på vad man tror om konjunkturen 2012. Det är fullständigt omöjligt att göra en konjunkturbedömning för så lång tid framåt och ingen har ju någon nytta av en sådan prognos.”

Skuggdirektionen diskuterade också den utvärdering av Riksbanken som de utländska forskarna Frederic Mishkin och Francesco Giavazzi gjort. Där kritiserades direktionen för att ha underskridit inflationsmålet flera år i rad.

Ett förslag från forskarna var att kompensera detta genom att låta inflationen överskrida målet under kommande år.

”**Jag menar att** Riksbanken de facto nu agerar som om man hade ett prisnivåmål, alltså att man faktiskt följer den rekommendation som man tog avstånd från i Mishkinrapporten”, säger Lars Calmfors.

I Mishkinrapporten fick direktionen också kritik för att ha talat luddigt om huspriser. Den kritiken verkar ha tagit skruv enligt Cecilia Hermansson:

”**Före årsskiftet talade** man om huspriserna, men sedan har man sagt att det är upp till hushållen att fatta sina egna beslut hemma vid köksbordet. Det är en väldig skillnad just

hur man ser på tillgångspriserna efter årsskiftet.”

Dagens Industris skuggdirektion träffas en vecka innan Riksbankens egen direktion håller sina ordinarie räntemöten.

Medlemmarna argumenterar och tar personlig ställning till vad Riksbanken bör göra med räntan, alltså inte till vad de tror att den kommer göra. Diskussionen avslutas med en omröstning.

När vi satt samman en skuggdirektion till Sveriges Riksbank har vi rekryterat ledamöter med bred erfarenhet från olika verksamhetsområden: näringslivet, finansmarknaden, forskarvärlden, arbetsmarknaden och politiken.

Ledamöterna är:

VILLY BERGSTRÖM

Villy Bergström var medlem av Riksbankens ordinarie direktion som vice riksbankschef under åren 1999 till 2005. Han har också varit chef för FIEF, Fackföreningsrörelsens Institut för Ekonomisk Forskning, och chefredaktör på Dala-Demokraten.

LARS CALMFORS

Lars Calmfors är professor i internationell ekonomi vid Stockholms universitet (IIES). Utomlands är han en av Sveriges mest kända och respekterade forskare. För den svenska allmänheten är han kanske mest känd som ordförande i EMU-utredningen 1996, som rådde Sverige att vänta med euron.

KLAS EKLUND

Klas Eklund har just lämnat posten som chefsekonom på SEB, en tjänst han haft sedan 1994. Tidigare har han bland annat varit planeringschef i finansdepartementet och ekonomisk-politisk rådgivare till två tidigare statsministrar, Olof Palme och Ingvar Carlsson.

Klas ingår i EU-kommissionens ekonomiska rådgivargrupp. Han är också författare till ”Vår ekonomi”, Sveriges mest sålda lärobok i ämnet.

LENA HAGMAN

Lena Hagman är chefsekonom på TCO sedan april 2005. Närmast innan var hon chef för Statistiska centralbyråns enhet för ekonomisk analys. Hon har också arbetat som konjunkturanalytiker på finansdepartementet, Industriförbundet och Ericsson.

ERIK THEDEÉN

Erik Thedéen är chef för OMX Public Affairs. Han har arbetat som analytiker och strateg

på Riksbanken, JP Bank och Brummer & Partners. Han har också varit vice generaldirektör för Riksgälden, som sköter statens upplåning och skuldförvaltning.

CECILIA HERMANSSON

Prognoschef på Swedbank, är ny ledamot i skuggdirektionen efter Barbro Wickman-Parak som i våras blev invald i Riksbankens egen direktion.

Cecilia Hermansson har tidigare arbetat på finansdepartementet och har erfarenhet från internationella uppdrag genom Sida, inklusive en treårig ambassadstationering i Kenya. Utöver arbetet på Swedbank, forskar hon på Centrum för Bank och Finans (Cefin) på KTH i Stockholm.